

Voeden van gelten

Diervoeding

[Jacqueline Wijbenga]

De geltfase is een belangrijke fase in het leven van de zeug. Rosemarijn Gerritsen vraagt zich af of de sector bewust genoeg bezig is met gelten en de manier waarop ze worden gevoed. “Het is moeilijk om aan de nutritionele eisen van gelten te voldoen.”

Gemiddeld wordt jaarlijks 40 tot 50 procent van de zeugen vervangen. In Nederland ligt dat volgens Kwin-gegevens op 42 procent. “Waarom is dat percentage zo hoog?”, vraagt Rosemarijn Gerritsen (tot 1 augustus 2012 onderzoeker bij Schothorst Feed Research) zich af. Een belangrijke fase in de ontwikkeling van de zeug is het geltstadium, betoogde Gerritsen tijdens de SFR-cursus Feeds and Nutrition. De onderzoekster verdiepte zich in gelten en de voeding daarvan en komt tot de conclusie dat er weinig recent onderzoek is. “Veel onderzoek met gelten is ouder dan dertig jaar. En dat terwijl we tegenwoordig werken met heel ander genetisch uitgangsmateriaal.”

Eigenschappen

Analyse van beschikbare data van praktijkbedrijven wijst uit dat relatief veel gelten niet eens zeug worden. Belangrijke redenen voor het afvoeren van de dieren zijn onder andere vruchtbaarheidsproblemen, constateert Gerritsen. “Aan zeugen worden hoge eisen gesteld. Ze moeten duurzaam en vruchtbaar zijn en beschikken over goede moedereigenschappen. Gelten moeten in de basis ook over die eigenschappen beschikken.” Daarnaast is goede uierkwaliteit van belang. Uit spaarzame onderzoeken die beschik-

baar zijn, blijkt dat de dagelijkse voeropname van gelten een belangrijke indicatie is voor het geboortegewicht van de levend geboren biggen. “Hogere voeropname leidt tot zwaardere biggen en resulteert in hogere gehalten immunoglobuline-1 en insuline. Deze stoffen dragen bij aan een hoger aantal ovulaties.” Te hoge voeropname is echter nadelig. “Opname van meer dan 770 gram voer per dag leidt mogelijk tot een te hoog geboortegewicht, waardoor de geboorte wordt bemoeilijkt en er meer doodgeboren biggen ter wereld komen.” Meer rugvet bij gelten resulteert in een groter aantal biggen, maar dit is geen exponentieel verband. “Rugvet is minder belangrijk dan de dagelijkse voeropname”, concludeert Gerritsen.

Geslachtsrijp

Het moment van kennismaken met een beer is bepalend voor het succesvol geslachtsrijp worden van gelten. “Maar

ook voer heeft hierop effect.” Meer voeren, zowel op lange als korte termijn, leidt tot betere follikelontwikkeling. “Gelten moeten daarom niet te beperkt worden gevoerd, maar dit druipt in tegen de adviezen die sinds 1984 worden gehanteerd.” Beperkt voeren van gelten heeft echter wel een positief effect op de duurzaamheid van de dieren.

De voeding van de jonge gelt heeft volgens de onderzoekster ook invloed op de ontwikkeling van de uier van de volwassen zeug. “Lage melkproductie kan dus een gevolg zijn van de ontwikkeling in het voortraject.” Onderzoek heeft uitgewezen dat gelten die beperkt worden gevoerd minder melkklierweefsel ontwikkelen. “Het eiwitgehalte in het voer had geen effect op de ontwikkeling van melkklierweefsel, de hoeveelheid die gevoerd werd wel.”

Geen recept

Gerritsen concludeert op basis van de onderzoeken die beschikbaar zijn met gelten, dat er geen algemeen recept is voor het voeren ervan. “Dit is mede het gevolg van het feit dat veel onderzoek gedateerd is. De belangstelling voor deze dierfase neemt echter weer toe. Terecht, want de basis van de hoog-productieve zeug wordt gelegd in het geltstadium”, besluit Gerritsen. —

De voeding van de jonge gelt heeft invloed op de ontwikkeling van de uier van de volwassen zeug.

Tabel 1. Voeropname in relatie tot worpgrootte.

Voeropname (g/d)	600-700	701-770	771-870
Rugvet (mm)	15,8	16,4	17,0
Totaal geboren	12,0	12,5	12,9
Levend geboren	10,9	11,3	11,3
Dood geboren	5,5	6,1	8,7
Gewicht levende biggen (kg)	1,46	1,45	1,42